

Přes oboustranné konstatování faktu, že česko-německé diskuse mají svůj smysl, je také zřejmé, že mají svoje limity. Dialog není obsahově strukturován, pojmová nevyjasněnost svádí k emotivním a konfúzním formulacím, které situaci spíše komplikují. Obě strany bývají zastoupeny velmi různorodě a spíše náhodně vybranou sestavou představitelů státní správy a místní samosprávy, poslanci, politiky, historiky, sociology a rozdílnou měrou zainteresovanými občany. Tato heterogennost sice nabízí mnohost úhlů pohledu, zároveň však brání hlubšímu posouzení speciálních problémů česko-německých vztahů. Jinými slovy, dialog na úrovni občanských iniciativ

má spíše konverzační charakter a je neustále ohrožen tendencemi k emotivním postojům, které lze jen obtížně definovat.

Potvrzuje se paralela, kterou vedl myslitel J. Ortega y Gasset mezi psychikou jednotlivce a národa. Ve studii *Evropa a idea národa* zformuloval názor, že národ je intimita v obdobném smyslu jako je jí osoba. Proto je tak obtížné, aby se národy dorozuměly, stejně jako je svízelné, aby se vyhnuly nedorozumění. Dodávám, že sousedé Češi a Němci rozhodně nepatří k nejméně komplikovaným partnerům. Nejen zásluhou uplynulých šedesáti let a poválečného odsunu.

Václav Houžvička

Výroční zasedání ISSP 1994

Letošní výroční zasedání ISSP (International Social Survey Program) se konalo od 8. do 11. května v Tel Avivu. Čtenářům připomínáme, že ISSP je prestižní mezinárodní sdružení nekomerčních organizací z více než dvaceti zemí zabývajících se sociálním výzkumem, které od roku 1985 každoročně realizuje v členských zemích reprezentativní šetření k dohodnutému tématu. Šetření je přísně standardizováno, aby výsledky byly mezinárodně srovnatelné. Získaná data se ukládají v Ústředním archívu pro sociální výzkumy (Zentralarchiv für empirische Sozialforschung) v Kolíně nad Rýnem, kde se z nich vytvářejí mezinárodní datové soubory. Ty jsou pak volně k dispozici pro pedagogické a výzkumné účely odborné sociologické veřejnosti a zejména studentům ze všech zemí. Členství v ISSP znamená závazek tyto každoroční výzkumy (moduly) provádět, a to z vlastních prostředků členů - ISSP prováděné výzkumy nefinancuje. Česká republika se na ISSP podílí členstvím Sociologického ústavu Akademie věd ČR (koordinátorem účasti je dr. P. Matějů).

Letošního zasedání se účastnili zástupci z České republiky, Filipín, Holandska, Itálie, Irsku, Izraele, Japonska, Kanady, Maďarska, Německa, Norska, Polska, Rakouska, Ruska, Slovinska, Španělska, Švédska, USA, Velké Británie a reprezentanti kolínského Archívu.

V letošním roce provádí ISSP výzkum „Family and Changing Gender Roles II“, který v ČR koordinuje dr. Marie Čermáková ze Sociologického ústavu AV ČR. Pro rok 1995 byl po zdlouhavém jednání schválen dotazník modulu „National Identity“, který připravila skupina koordinovaná prof. Maxem Hallerem z univerzity ve Štýrském Hradci v Rakousku (dotazník se schvaluje hlasováním po jednotlivých položkách). Koordinátorem tohoto šetření v ČR je dr. Tomáš Kostecký, CSc. ze Sociologického ústavu AV ČR. Na rok 1996 je do programu ISSP zařazen modul „Role of Government III“. Projekt a návrh dotazníku připravili Roger Jowell a Daphne Arendtová z SCPR v Londýně, koordinátoři redakční skupiny, jejímž členem je mj. i Česká republika. Modul navazuje na předchozí dva výzkumy ISSP k téže tematice (1985, 1990) a řadu otázek opakuje, aby bylo možné sledovat vývoj. V Tel Avivu byla projednána a schválena hlavní témata, která bude tento výzkum sledovat. Definitivní návrh dotazníku projedná zasedání ISSP v příštím roce. Výzkum „Role of Government“ koordinuje v ČR dr. Zdenka Mansfeldová, CSc. ze Sociologického ústavu AV ČR. Pro rok 1997 byl schválen modul s tematikou „Work Orientations“.

Rozsáhle se diskutovalo o metodologických otázkách výzkumů ISSP, které jsou svým způsobem příznačné pro mezinárodní srovnávací sociální výzkumy obecně. Podle pořadí závažnosti, jak se na něm shodli účastníci zasedání, šlo o tyto problémy: 1. Zdokonalení